

hos enhver ædelttænkende Dansk, men som maa antages at være ens for alle. Derimod paastaar jeg, at for en fattig Arbejdsmand betyder Udbruddet af en Krig noget ganske andet og langt mere. Det betyder i mange Tilfælde hans fuldstændige Forarmelse. Hans Arbejde standser, Landets Handel, Fabriksdrift o. s. v., alt staar stille. Samtidigt fordyres Levnedsmidlerne, Skatterne forhøjes ... og ikke nok dermed, men hans unge Sønner, der skulde være hans Støtte i Alderdommen, sendes mod Fjenden, bliver maaske skudte eller gøres til Krøblinge. Det vil sige, de kommer fremtidig til at hvile som en ny, tung Byrde paa Familien. Og en saadan Mand, hvis Nutid og Fremtid saa frygteligt trues, ham skulde man ikke spørge om Forlov, endog to Gange? ... Og paa samme Maade stiller Sagen sig i næsten alle Forhold. Det er altid de Smaa og de Fattige, der kommer til at lide mest under onde Tidens Tryk; derfor er det vel ikke mere end billigt, at man fortrinsvis lader dem være de Bestemmende. Dersom der virkelig skal være Tale om Retfærdighed, saa er det hverken dem, der véd mest, eller dem, der ejer mest, eller dem, der yder mest, som bør have den største Indflydelse paa et Lands Styrelse ... men derimod dem, der risikerer mest. Saadan er i alt Fald min Statslære!“